

Supernal Song

פרשת בשלח תשפ"ו - שבעת שירה

ל' א-ב-ג-ה

1 Then Moses and the Children of Israel chose to sing this song to HASHEM, and they said the following:

1 I shall sing to HASHEM for He is exalted above the arrogant, having hurled horse with its rider into the sea.

2 The might and vengeance of God was salvation for me. This is my God and I will build His Sanctuary; the God of my father and I will exalt Him.

5 ברכות בשלח קב"ה מרודבי קב"ה (ב' כח' ז)

שירת מהי!

— מהוות המומנט, למומנטום של חוויה.

שירת, היא שלימות הביטוי של חווית גבורתו של מקום.

השירת, היא זאת האוצרת בקרבה את ארען הנס, עם מלאה התרשומות הנפש בשעת החוויה.

השירת, היא זאת המשמרת את רגע החוויה ומעבירה בחדות ובטריות את מראותיה, תחושותיה, חוויותיה, מוגבלות ההוויה וה עבר, אל העתיד והאין-סוף.

שפת המומנטום של החוויה, היא היא השירת.

השירת היא, כאמור, זאת אשר אוצרת בקרבה בלבד, את כבירות התרחשות, ברוחה במלא עצות התרשומות החוויה.

השירת, היא זאת השפה הבלתי-אשר יש בה את שלימות הסגולה, לעצור את מגבלות ההוויה והזמן, ולהנציחו בתוך אין סוף של עתיד ונצח.

ל' א-ב-ג-ה ז' זכ'ג

6 וכן הדבר היה גם בזה, וזה כוונת רשי": "אז יישר משה, כשהראה את הנס עלה בלבו לומר שירת", והינו, שעל ידי הרצון לומר שירת, כבר שירת עליהם רוח הקודש והשירת נאמרה מלאיה, ומצדדים היה נוצר רק את הרצון חזק לומר את השירת, ואחריו שירת להם רצון אמיתי, כבר נאמרה השירת מלאיה, על ידי רוח הקודש שנכנסה בהם, עד שעל ידי השירת נתישב כסאו של הקב"ה בעולם.

ובזה מובואר, מפני מה לא נאמר "וישר משה" אלא "אז יישר משה", כי "וישר" פירושו שהשירת היא שלו, אבל כאן עיקר השירת היתה, רק מה שעה בלבו לומר שירת, ואחריו כן כבר פרצה השירת מלאיה, וכן נאמר: "אז יישר", כי כאשר התחיל לשיר, כל המשך כבר נעשה מלאיו ברוח הקודש.

7 ממעקים ש' שמוטה ז' א-ב-ג-ה ז' זכ'ג

התבادر לעיל כי המשמעות הפשוטה של המלה "שירת" היא: זמר ולשבח שנאמרים מותוק שלימות ואהבה. אך ישנה משמעות נוספת למלה זו: ה' ב' בשונה הקודש וה' בלשון התרגומים, שיר מורה על תכשיט היצמיד, כמו שכתוב (ישעיה ג' י"ט): "הנטיפות והשורות", וכן מתרגם אונקלוס את הפסוק (בראשית כ"ד כ"ב): "וישני צמידים על ידיה" - "וותרין שירון על דיה". וכן בלשון המשנה שבת נ' יא ע"ב: "ווסס בשיר" שפירשו אצעדה (צמיד) עיגול.

2 Artscroll - Chumash

At the sea, Moses and the Jewish people understood their situation as never before. The suffering of the Egyptian exile, the deception that led Pharaoh to pursue them, the hopelessness they had felt when they were surrounded by Pharaoh, the sea, and the wilderness; the demands from many of their own number that they return to slavery, even Moses' old recrimination that his arrival in Egypt to carry out God's mission had only made things worse for Israel — such doubts and fears disappeared when the sea split and, as the Sages teach in *Mechilta*, even a simple maid-servant at the sea perceived a higher degree of revelation than that of the prophet Ezekiel in his Heavenly vision, described in *Ezekiel* chapter 1. To the Jews at the sea, Creation became a symphony, a *song*, because they understood how every unrelated and incomprehensible event was part of the harmonious score that led up to that greatest of all miracles.

Once they attained that realization, they also became convinced that all the myriad events of the past and future that they still did not know or comprehend were part of God's plan, as well. *Midrash Tanchuma* teaches, because they believed — as the verse before the Song tells us — they could sing. Only when Creation became one harmonious whole in their minds and hearts, could the people translate it into a human song. As *Or HaChaim* notes, the Torah says *בָּזְבָד*, *Then* they sang, implying that only the miracle at the sea had enabled Moses and Israel to sing — only then, when they gained their new realization of harmony in Creation.

עד ג' הגוון ספר שמוטה לבב

מהו שירת?

יש לעין, מהי הגדרת שירת ומוח שיר וכוי עניין של שיר אין אלא עניין של צורה: צורת כתיבה של אריח על גבי לבינה ולבינה על גבי אריח, או שמא הגדרת היא מהותית כמו פיני שיר, דברו הכתוב מתוך התרששות.

ונראה: הגדרת שיר כתוב הוא, מועט המרמז על המרובה; שפע המבוסת במילים מצומצמות. בכל שאר דברי תורה יש פשוט ויש דרש המרמז במילים עצמן. לעומת זאת בשירת, תמיד יש יותר ממה שכתוב וזה מירום בצורת הכתיבה של אריח על גבי לבנה. זה קורה פעים רבים בעת התרששות גדולה, כאשר אפשר להביע את כל העניין במילים קצרים שאין ממצאות, משתמשים בכלל של שיר.

א' ת' ת' ת' ת' ת'

ז' זכ'ג

ה' זכ'ג

יש לעין בדברי רשי": מה כוונתו לבאר בזה, שכשראה משה את הנס, עלה בלבו לומר שירת, והלא כל פעולה ופעולה של האדם קדמה לה גמירות דעת בלבו לעשות את אותה הפעולה, ומה מקומ לchein אכן את מה שעה בלבו של משה קודם שיר.

עוד צריך ביאור, מפני מה נאמר "אז יישר משה", ולא נאמר "וישר משה", כמו שנאמר (שופטים ה, א): "ותשדר דברה". ועי' ב"אבן עזרא" שנתקשה בזה.

ובאמות סיווג העונשים לפי מידת הרשע, מוצאת את ביטויו ב"שירת", וזהו פשר ה"שירת חדשה" אשר "шибחו גולים על שפת הים". והינו שאותו נוכחו לדעת דבר שלא נודע להם עד אז – שאף בשעת ההסתור הושגתו בדקדוק רב. ולכן רק כאשר נתגלתה מידת טובו, אהבתו והשגתו של אביהם בשמשים, רק אז יכלה לביקע מפיהם שירת אשר בה צורפו באומן מושלם כל הצללים והמאורעות אשר פקדו אותן. וזה שירת היכולת את השגחת השיתות והנהגתו בכל גוניה הנפלאים, כשירת מקהלה אדירה על ריבוי צליליה.

דברים אלה הינם מעט מזער ממה שאנו יכולים להעלות בדמיונו ובמחשבתו, בבאונו לומר שירות הים. אלם דומה שיש בהם כדי לקבל תחושה כלשה, של השתגפות בשירות הגולים על שפת הים. ניזכר תחילת ב"וונרא את עני אבותינו במצרים ואת עזקתם שמעת על ים סוף" ... "כי היזיד עלייהם" – וזה תמצית תיאור המצב הקשה שבו היו מצוים בהיותם תחת יד המצרים. אלם אחריו התבוננות ב"ויאת רודפים השלכת במצולות כמו אבן במים עזים", שהיה דוגמא לאחד מענשי מידת נגד מידה, נפתחה הדרך, כאמור, ל"שירת".

אשר נפלס דרכנו לעבר "ויזמה בדעתו כאילו באותו היום עבר בים", נמצא את עצמוני שרים גם את שירתו הפראית, לפעת יתרור לנו שנם לכולנו יש שעות, ימים או תקופות, של תחושת "הסתרת פניך הiyiti נבלה" (תחלים ל), הן בחיה הפרט והן בחיה הכלל. אלם מבט האמת שמעניקה לנו שירות הים, מפרק את ההסתכלות מזונית. שנזה זו.

אנו מקבלים כאן שיעור מאלף מיזמי מצרים, אשר שירתם מכריזה בגאון: "שירת חדשה שיבחו גולים לשמד על שפת הים", למדנו שהשתר פנים אינו סיבה להבלה, כי בכל עת ובכל מצב פרוסה עליינו השגתו יתברך ויענו הטובה פוקה לעילנו.

וכך מסתיימות השירה: "ה' ימלוך לעולם ועד", ואנו מצרפים לזה את דברי התרגומים: "ה' מלכותיה קאמ לעלם ולעלמי עלימא", דהיינו: מלכותו של הקב"ה בכל העולם עומדת וקיימת לנצח נצחיס! או נוכחו ישראל לדעת שהקב"ה משגיח ומדקדק בהשגחה פרטית בכל רגע ורגע, בכל מצב ומצב, על כל אחד ואחד! היש סיום נאה יותר ל"פסקוי דיזמורה"?

ונראה ממקורות אלו שהמשמעות השנייה של שיר היא "עיגול", ולכן אצעה נקראת על שם השיר גבל צורה העגולה. ראהו זה יש להביא מדברי הרד"ק (בספר השרשים) המבהיר שהמללה שור, שימושו חומה, נגזרת מהמללה שיר, וזאת בעבור שהחומה מקיפה את המדינה, כדוגמת האגדה המקיפה את הארץ. וכן חז"ל מתארים חפצים המונחים בוצרת עיגול שהם מונחים "כשר" (ב"ים כיה ע"א, ב"ב ק"ג ע"ב, נידח נ"ח ע"א).

כידוע אין מקרים בלשון קודשנו, ואם מלה אחת משתמשת לשני פנים הדבר מוכיח שינוי משמעותו מושתפת לשני פנים אלו. נשתדל לעמוד על עומק העניין.

תובן עניין העיגול

הדברים עתיקים (mobאים הרבה בתורתו של המהרי", הרמח"ל ועוד) שככל הוצאות היגיון מתריות הבסיסיות מורות על עניינים עמוקים בשורשי הבראה.

לודגמה – נקודה מורה על התחולת התהווות. לעומת ה"רבו" מורה על התפשטות ההוויה לארכו ורוחות. המעגל מורה על בחינה הנקראת "עוז סופן בתקילת" (ע"פ ספר יצירה א' ז), וע"ע בספר מחשבות חרוץ פרק ט"ו ד"ה ו/orה). בחינה זו מלה בצד מציאות, אשר יצאה ופירה מהקדמת השורש של ה. חירות אל מקורה הראשון. במקביל לזה כאשר נעים בצורה של עיגול התהווות מנקודות השורש מקרבת עצמה אל נקודות המוצא. ואנמנ זהו תוקן עניין המעגל, להראות כיצד כל הפרטים מצטרפים זהה למגמה הראשונה.

שורר – יופי

לאחר שעמדנו על תוכן עניין המעגל נעבור לעניין השיר. גדר עניין השיר הוא, דברו אשר מצרפים לו מעלה היופי – יופי הלשון והמליצה, יופי הניגון. הקשר שבין היופי והשר הוא שהיופי נוצר מצירוף פרטיטים מנוגדים להרמונייה אחדה. הרמונייה המctratta יחד לנוגות תוכן אחד (ראה מעמקים בראשית עמ' 257). כמו כן אדם שר שירה כאשר הושלים המעגל, ואשר פרטיטים רבים היצטרפו יחד להרמונייה אחת וחזרו לנקודות השורש. זאת אומרת כאשר תהליך מסויים הגיעו לנקודת השורש, והמצב חזר חזרה לנקודות המוצא – התכלית והמטרה שמנה התחילו הפרטיטים לצאת אל הפועל, בבחינת "סוף מעשה במחשبة תחילת" – איזי האדם שר שירה. (כדריך שads עמל וטורה כדי להשיג דבר יקר שעלה בלבו להשיגו. בעת שכבר השיג את הדבר הרי הושלים המעגל וכל העמל והטורה מצטרף לשירה!)

לאור האמור מובן מalto פשר הקשר בין עניין השיר ועניין המעגל, כי תוכנם הפנימי אחד הוא – גלגולות אותה בחינה הנקראת "עוז סופן בתקילת". על פי יסוד זה נוכל להבין עמוקה דזוקה בסיס קרייתם סוף שרוי ישראל שירה. וההסביר הוא, שבים ראו ישראל את סגירת המעגל הארוך והሞשך. בימי גלותם הם ישבו בחושך והיה נראתה באילו הולם פש מנקודות המוצא שלו – כבוזו יתברך שמו. אנו בנשי הים ראו כל ישראל כצד-כל הפרטיטים, כל הגלגולות הקשה, הובילו לנקודות ההתחלה – ליגלי מלכטו יתברך, התכלית שאליה כל המציגות הולכת וצודת. "א"ז" – כאשר התגלתה בחינת מרכבה, וראו ישראל כיצד כל פרטיט הבראה שבבחינות ז', הצטרפו חזרה לאוטו א, אחד ומזה – "ישיר משה ובני ישראל!"

ליקוט יוסף לחק

ד' ק' ג' (ז)

נתבונן, איפוא, ונשאל: מדוע לא אמרו בני ישראל שירה מיד כאשר יצאו מצרים, בראשותם את כל הניסים שנתגלו לעיניהם? הגרש"ז ברודיא צ"ל משביב על שאלה זו בספר "שם דרך" ואומר: "שירת", משמעותה צירוף של רשים ומאורעות לעליים ווקולות. היקף כל המאורעות על כל פרטיטם, מרטיט בנפש תמונה מושלמת, והיא מולדיה את הרמונייה אשר בעקבותיה בוקעים רוחני הלב הפנימי החוצה בוצרות שירה.

לפיכך, גם אחורי סיום התקופה הקשה במצרים הנפלאים, עדין לא היה אפשר לומר "שירת", לפי שצירוף כל מה שעבר עליהם היה כולל בהכרח גם את הסבל הרב והעינויים, אשר רבכו עליהם עוננה כבודה של הסטר פנים. וכל עד היה אפשר לחוש ששבפרק זמן זה נזובו, חלילה, על-ידי הבראה, לא הגעה השעה לומר שירה. רק כאשר ראו בעת קרייתם סוף וכך ריכז נזובים נגשרים במידה נסגר מידה, כל אחד לפמי מידת רשותו, או-ז' הבינו למפרע שוגם בעת השעבד זכו להשגחת ה', אשר בחינו בכל צער ומכאוב של כל אחד מבני האהובים, שכן בלי השגחה מודקדת זו, לא היה אפשר להעניש כל רשותו. עתה, מושבושמה התמונה, הגען הזהן, בל"שירתה.

ל

גדליהו פרשת בשלח ד' ג' (ז)

אור

(ד) אז ישיר מכה וצע ירעלן, המרא
ח'ל צגעה סכוי צני' צמוריוס ליחול
כسفיטים כי כדיות נגנות, וכפיו צוב צוב
סוב, כי חכלת צני' כו' נגנ' עדות על
כגורייה, "ח'תס עד' נחים כ'...", וכמוש'כ' ב'
עס' ז' נרגתי ל' חכלתי יספ'ו", מכס ווילו
לדי גלו הכבוד צמיס צהציריה'ם כלה, וצעט
צ'יו צני' צמוריוס ל' כביז'ו לדי גלו
כלהוקות צ'ס צהציריה', זהה נקלה צב'ו נגנ'ת
סוב גנ'ת, כי כדיות כו' צפ'ו נגנ'ת
כל' גנו, וכמו צלמרם סח'ות בלבג'ו
כ' כפ' כו' קולמוס כל', סכפה וכדיות
מ' מייחס לדי גנו הברניטים צ'ס צב'ו, זה

(ז) כשאמרו צ'ס יטולן צ'ריה, כי נכל'
צ'ז' צ'ריה כן על הננות וכן על הנחלות, כי
לאחר צג'לו צני' מנגנות רלו וככיו צ'ס
צ'ס נגנ' שורה נס על נסנתה בקצ'ב' כ'
עמוס בב'ותם נגנות, וכן צ'לוי רולם

(ט) בתרורה מלי' ספ' במל'ו נקרלה צ'ס
אל' צ'ריה, וככל' (ד'ר'ס ל' ו' ט') יונחה כתנו
ל'ס חת' הבירך בז'ת' ופ'ר'ס' "ק'ל'ו בצ'ס
בצ'ס עד' וככל' לדמותו עמו", ומוקב'

Moshe and the Children of Israel chose to sing this song to HASHEM (Shemos 15:1).

Why does the Torah use the word שִׁיר, which is in future tense, to describe a shirah we had sung in the past?

This grammatical issue prompts the Gemara (Sanhedrin 91b) to cite this pasuk as one of the Biblical allusions to Techiyas Hameisim (revivification of the dead). The Torah is hinting to us that אָז, in the future, שִׁיר, we will sing a song of praise to Hashem for bringing the dead back to life.

But this is not the simple interpretation of the pasuk. Rashi, who writes (*Bereishis* 3:8) that he focuses on explaining peshuto shel mikra (the simple interpretation of the verses), interprets the words אָז שִׁיר as follows: אָז, then, when they saw the miracles of Krias Yam Suf, the thought entered Moshe's heart that שִׁיר, he should begin to sing shirah.

The Maharal (Gur Aryeh on this Rashi) elaborates on Rashi's comment, explaining that when a person's heart is filled with elation, he has a need to express his joy in words. The song that emerges from his mouth originates not from his brain, but from his heart. Shirah, Rashi is teaching us, is not an act that exists in a vacuum; it is a manifestation of underlying emotions that have been generated in the heart.

By way of example, fever is a symptom of an underlying infection that the body is fighting. There are external manifestations of the fever — the skin will be hot, the person might look flushed — but treating those symptoms will not cure the person. The infection

that triggered the fever must be eradicated in order for him to get better.

Similarly, when a person sings shirah, it's not a mere physical act of saying words; it's an expression of the underlying emotions in the heart.

15 The sefer Bei Chiya suggests that this explains why the Gemara (Arachin 11a) teaches that shirah must be recited over wine. [On all occasions in which we recite a blessing to praise Hashem — such as *Bircas Eirusin* at a wedding, *Bircas Milah* at a *bris*, or *Kiddush* on *Shabbos* and *Yom Tov* — we recite it over a cup of wine.]

Why is shirah associated with wine?

The Gemara (*Eiruvin* 65a) states that when wine enters a person, secrets emerge. A person is ordinarily inhibited, and hides the emotions he feels in his heart. But when an intoxicated person loses at least some inhibition, the "secrets" — i.e., the emotions that were hiding in his heart — bubble to the surface.

• Shirah and wine go together because they reveal a person's internal emotions.

Based on this concept, the Bei Chiya explains an interesting halachah regarding the way the shirah is written in a *Sefer Torah*. Each shirah in *Tanach* has to be written in a specific style that sets it apart from the rest of the pesukim. Shiras Hayam is written in a style called לְבִיאָה עַל גַּבְיוֹת אֶרְיחָה, resembling brickwork, because each line of

text is written over a blank space in the line beneath it. Actually, as Rashi points out, there is more blank space than writing.

• Why? Bei Chiya explains that this is because of how a shirah develops. When we sing shirah, we are not merely reciting words that our brains sent to our mouths; we are expressing the emotions in our hearts. The spaces in the shirah represent the emotions developing in the heart, and the words that follow articulate those emotions.

But why is there more space than written text?

16 Anyone who has had the privilege of speaking at their child's *bar mitzvah* or wedding understands this. We are so filled with simchah on such occasions that even as we attempt to express our happiness in words, we know that we are falling short, because there are no words that can do justice to the full gamut of overwhelming emotions we feel in our hearts.

• The spaces in the shirah are larger than the lines of text because the emotions those spaces represent are greater than the words we have to express them.

הפס"ה כל מ"ל קרdec טוישיס כחוציס צפרטס.
ולמה ניקלה נסס טס סלה, ומג'ה סס כי
בכוהו צוה כי נס על זה לני וויתיס
שיה, ולכ' (חכמים ק"ה ח) "חכד ווישפט
חכ'ריה", נס על המפטט וויתיס טס סלה, זה
כוה שיר נקוח נציח לדרר נס על
פְּרוּעָנִים וְרֹחֵי לְתַחְ צוֹהָה, כי כל המפתפ'יס
נס נצ'י לטו'זה, כי כתירך נריכת לאויה עט
כל סדר הדר'ה. בון עט בטוויך וכון עט מה
אליהו נטיש כה' זוזי כונה בקר'ה
דב'ר'ים ל' ה' י"ז'ו"ט) "וְהִמְרֵזֶת כְּכֹות עט
כוי חן ללק' נקר'י מלהוי כרשותה בטה'ה.

This idea also explains one other halachah pertaining to the writing of the shirah. At which point should the style of the shirah begin? One might think that it should begin with: אָשִׁירָה לְה' כי גאה לא', אָשִׁירָה לְה' כי גאה לא', אָשִׁירָה לְה' כי גאה לא', I will sing to HASHEM for He is exalted above the arrogant, having hurled horse with its rider into the sea, the first words in which we actually begin to praise Hashem for the miracles of Krias Yam Suf.

In reality, however, we begin to write in the style of the shirah from the words אָז שִׁיר, which would seem to be a preamble to the shirah. Why? Bei Chiya explains that based on Rashi's comment, we can understand this halachah. The words אָז שִׁיר represent the hearts of Bnei Yisrael overflowing with emotion, which spurred them to sing shirah. These words are not a preamble, then, but an integral part of the shirah.

their song in the future tense (referring to the joy of the heart that prompted it).²²⁷

It seems that song is more than just an expression of thanks; more than just a recognition of the miracle; and more than just words of praise. It is the spontaneous eruption of a heart ablaze with ecstatic joy. True song can not be uttered until the soul begins to soar high on wings of inspiration. When a person begins to contemplate the miracles of Hashem, and the great love that the Creator has for us, he realizes how close we really are to our Father in Heaven. The heart then pours forth an unquenchable outburst of joyous song. This is, as we are taught, שָׁר שִׁירָה אַלְאָ מַתְּזֵק — "Man can only sing when he is moved by joy and good heart."²²⁸ The source for this is from the pasuk, רְגַגְתָּ עֲבָדִי רְגַגְתָּ — "Behold, My servants will sing from good-heartedness."²²⁹

Above, we cited the Midrash, which states that generation after generation passed, yet none of our forefathers ever sang to Hashem, until Bnei Yisrael sang Shiras HaYam. What was unique about the splitting of the sea, that it inspired joyous song, the likes of which the world had never before known?

• When we merit to see the connection between the many subtle details of Hashem's Providence, the pieces of the puzzle are drawn together, and the "big picture" of His plan for us becomes clear. We then realize that we have seen not just one isolated miracle, but a vast framework of countless miracles, which have guided, supported, and protected us and our forefathers from generation to generation.

Bnei Yisrael witnessed many amazing miracles, throughout the Ten Plagues and the Exodus from Egypt. However, the "big picture" of Hashem's plan for salvation was still unclear to them. When the Egyptians chased them to the shore of the sea, they found themselves trapped, with the sea an impenetrable wall before them, murderous hordes of enemies behind them, snakes and scorpions encroaching from both sides, and the guardian angel of Egypt swooping down on them from above. They cried out to Hashem to save them, and then, suddenly, an unforeseeable avenue of escape opened before them. They passed through the Yam Suf on dry land, and their enemies drowned before their very eyes.

Only then did they have the peace of mind and clarity to look back and see the guiding hand that had been with them all along. Only then did they realize that the suffering they had experienced in Egypt was all part of Hashem's master plan for their ultimate good. Only then did the pieces of the puzzle come together. Hashem's kingdom became firmly established on that day, as He revealed us as His holy nation. Our destiny had at last been fulfilled, and our hearts burst forth in exultant song.

28

With this we can understand a subtle distinction made by the Ran, who asks why we say *Hallel* on Seder night, in apparent contradiction to the general rule that *Hallel* is recited only by day. The Ran explains that in the context of davening, *Hallel* is "recited" (קורין את הallel). This is done only by day. On Seder night, however, *Hallel* is not just recited. It is sung as a spontaneous outburst of joy and enthusiasm, from the hearts of those who were redeemed on this holy night, and rejoice now as did their forefathers long ago.

— "This song will be for you, on the night that the Festival is sanctified" (Yeshayahu 30:29).

24 ומשמעות לאלו היתי מצפה הוא כמו שאמר הרה"ק מאפטא ז"ע, ותכלית הבראה יהודוי היה שמה ומרוצה עם הש"ת, בידועו שכט מה שהקב"ה פועל עמו, הטבות וזרעות, הכל בכדי שיכל להגיע אל הטוב המועד לו, והוא מלא שיר ושבח להש"ת על כל מה שעבד רחמנא שוחכל לטב עביד, ואפ' אם סובל יסורים רוח"ל הרי בפנימיות הכל חס רוחמים וכולו טוב, שמי יודע מה מתכפר ונחטף ממנו ע"ז קר. זו המדרגה בגבורה ביותר בעבורת ה', יהודוי יהיה מרוצה ושמחה בהנחתת הבורא, וע"ז אמר הקב"ה לאלו היתי מצפה, למדרגה זו של שירה שהיא עיקר העקרונות ותכלית הבראה וע"ז נאמר ויאמרו לאמר לדרי דרין, שאנו נפתח פתח לכל הדורות לדעת להרגיש כי טוב ה', ישמה ישראל בעושיו, יהודוי יהיה שמה עם הש"ת ושמחה בוה שהוא יהודי.

25 או כי ח'ם. ייחוך (בב)

בספר קדושת לוי כתוב, יש להבין, הרוי עיקר השמחה היא בלב, ואיך מה צריך היה בעת השמחה לדבר ולשיר. אלא העינו הוא, שהשמחה שבלב היתה נפסקת אחר שעה או יותר, אבל כשאדם מדבר דברים בעת שמחתו, השמחה מתפעלת וمتurbת יותר ויותר, ולכן גם עם ישראל כשנ��ע הים לפניהם רצוי להרבות השמחה ולהשתעשע עם בוראים ולא להפסיק, וכן נכנסו לגדת הדיבור והשירה בכדי להרבות התענוג. וזה פירוש הפסוק "או ישיר וכוי ויאמרו לאמר", הינו שאמרו דברים בכדי לומר יותר ויותר, וזולת זה אין מלילת "לאמר" הבנה שהרי כולם אמרו שם ואיך היה שין לאמר לאחרים.

שםה	ניטן	בשלח	לימודי
ניטן (בב)	ניטן	בשלח	לימודי

ס"ו, א) או ישיר משה. מה היא הגדרה של שירה בלשון התורה, ובמ"מ שווה שורה, מד"ת שאינם נקראים שיריה? וו"מ לומר שיריה מובנה של הלול ושבח, שהרי האזינו נקראת שירה א"ע"פ שיש בה דברי תוכחה קשים לבני", ואזהורה לע"ל.

ו"ל שעניינה של שירה כשםחמל אדים או עם מהדר גאונו ובמדת טובו של הקב"ה ורואה בחושת גלול ותפארתו ובטלם כל מהחיזות שմבדילים בין שמו לבין עד שמריגש בקרבו דוחף להבע מלים ואם לא יתרט ושבח بما שרווא תפחה נשמהו, ואילו יחנק אם לא יאמר בפה מה שמריגש פנימיו, זאת היא שירה, ושירה זו אינה אלא לה' ובזה יובן מש"כ או ישיר משה ובני"ו וכוי ויאמרו לאמר, שחיבת לאמר נראת כמיוחרת, שלמ"ד משמה ובנ"י אמרו את השירה בב"א, מהו כתוב לאמר, שהרי לא אמרו לאמר מלחמות, אלא ויאמרו משום לאמר — לא למטרה אחרת אלא כדי לאמר מה שמריגשים בפנימיות לבם. שם לא ימצע מצעי להביע את רגשות הלב לא יכולו להתקיים.

22 שמן

פרשת בשלח הקג הפטוב (בב) ו' נירא

במדרש איתא חטא באז ונתקין באז דעל משה נתיחס חט של מאז באתי אל פרעה ונתקין בשירת הים. והנה מוגלא בפומא דכל ישראל ל��ורת שבת זו שבת שירה ואם זה צירוף של שני דברים הי' ציריך פרשת יתרו להיקרא שבת של תורה אלא מוכרא דעתם השבת נתהפרק להיות שיבע וצ"ב בזה. ויתכן לומר דכל עניין שירה הוא מלשון רש"ן היין דבמשג'יג כל פתרון של כל מיני הסתירות וקושיות וכל הבעיות והירידות נעשים ישר ומוגבנין או מתפרק הלב בשמהה כשםחת התהruit הספיקות המבואר ברובם"ס ומהו מתמלא הפה שירה, וכן אנו וואים דאלו הכותבים הנוטין לשירה אינם כותבים ישר אלא קצת באלבסונות ולעומלה למתה דעיקר שירה הוא שמתוך עלי' וירידה נעשה הכל ישר וכן בתרורה נכתב אריך על גבי לבינה וזה מה שאמרו דאו ישר מהפוך את המאז באתי אל פרעה והכל נתיישב כעת ואין זה באמת חט אלא התפתחות בהשגת דרכיו השם, וזה עניין שבת רבשת אבדה הנפש כל הוי כידוע מדברי הבב"ט על יינטש הנامر בלילה שבת ולא במו"ש כדרשת חז"ל — והנה כל פרשת בשלח על סדר עלי' וירידה דמתחיל דגמ' העם הדועצ'ה ממצאים מתעללה לדרוגה של ובנ"י יוצאים ביד רמה וגמ' עליהם נאמר פן ינחים העם ושבו מצרימה וכן לאחר שירת הים ומדרגות נאמר פן וילנו העם במרה — ותולנות הבשר והחלם ואחר ירידת המן בא מסה ומריבבה עד שהגיעו לידי ויבוא עמלך והכל באופן של עלי' וירידה דגמ' כשותעה האדים ציריך שמיורה מעולה שלפי מדרגתנו לא יכול וזה עניין הריש של שירה וכן מיוחד שבת זו שבת שירה.

23

תיבות שלום בשלח

ויל העגן. דיש כמה אופנים של שירה, יש שירת המה, יהודוי מבני שהקב"ה עשה עמו חסד והוא מורה להש"ת. ויש שירת הלב, שגמ' לבן מרגיש זאת שהקב"ה עשה עמו טוב. אך העולק על כלונה היא שירת האברים, אדם מלא בהרגשת כי טוב ה' עד שכט אבריו מרגישים שהקב"ה כו"ל טוב ומודרך הטוב להטיב, ואפי' אבריו ואמרם שירה להש"ת עד מהה"ב כל עצמותי תאמנה ה' מי כבורה, שעצמות הן החומר העב ביחסו ואף הן תאמנה ה' מי כמך. כל אלו שמנוח ח'ל שלא אמרו שירה, אמם אמרו שירה אבל היה זה רק שירת המה ושירת הלב על החסד שעשה עמם הקב"ה, אך עדרין לא הגיעו לדרגת השירה של כל עצמותי תאמנה ה' מי כמוך, רק בקיעות ים סוף השיגן ישראל דרגה זו ואו ישיר משה ובנ"י ישראל את השירה הזאת לה' וכמרומו במאז'יל ראתה שפה על הים וכוי, במרומו על המדרגה השפלה ביחסו, שהכל התרומות להשגת העילאית הוו.

ובאמת יש בכל שבת בחיי שירה, ממש"ג ויום שבת טוב להודות לה. מזמור שיר ליום השבת טוב שיר ושבת על הנגנת הבורא, שטוב להודות לה ולומר לשם עליון, כי שמחתני ה' בפועל במעשי ידך ארנן. ומזמור זה הילוים ואמרם בביבה"ק בימים השבת, מפני שהוא שיר שכלו שבת, אף שבכל המשך המנוח אין השבת מוכרת כלל, אבל כל תוכן המומו שיר לשבת, כי רק בשבת וזהו להציג את ההרגשה הזאת שכל מה שהקב"ה עשה וממניג הכל לטובה, וע"כ הוא מזמור שיר ליום השבת, כי ביום השבת כולם בבחין שיר בו וזהו יהודו לרוגשי הלב הלו של כי טוב ה' לעולם חסן, שכל הנגנתו ית' היא ורק חס ורחים לעולם, וכי שמחתני ה' בפועל במעשי ידך ארנן, שהוא מרוצה ושם בכל מעשי הקב"ה, וגם את מה שאינו מבין הוא מקבל באהבה. וע"כ השבת נקרת תכלית מעשה שמים וארים, כי בה מתקימות תכלית הבורא, שהיהודי מרוצה ושם בהנוגת הבורא. והבב' בזה רбел' ימות השבוע העבודה של היהודי היא במדת

מפעלים ומישרים את הדברים לשורש. על רקע ההכרה באלוות המפעמת בכל חלק בברואה, מניחים בשורה הירשה המוביל מהשורש האלקי אל הטעון הסופי וממילא מודים ומשבחים לה, וזה הוא פירושו של 'פרק שורה', זה כירוש דברי האזהר הקדוש, שאפיין הפורט שורת את שור ה'. אין פירוש הדברים בשון שורת בשפטן, אלא שהאדם המעמוק והעינ החדרת המביטה בפירות ובכל היצורים. יכולה וצירה להבחן באלוות שמהחורי הבורא, ליישר את הדברים למען האלקי ולראות את השורה, את האלוות המעממת ומקיימת את כל הבוראה כליה. בכל נבואה יש שורה, כל נבואה שור חזק במלוא גורנו לאמור "ה' הוא המוני אותו והוא המעניין לו את קיומי ואני זולת", אך כל נבואה משלו גם את השקר הטבעי וכארור מבטאים בכל כוח עצמן, בהיותו בעל בחירה ובבלתי מונגה". חזק "אני תופעה טבעית וקיים הוא בכוח עצמן, בהיותו בעל בחירה ובבלתי מונגה". אלו הממעמים חזון, שומעים את הדברים האמורים. את השירה, ואצלם הטבע מושר ומוחבר ואני סוטר את האלוות. מאידן, האחרים הרואים ורק את השתיות הרודודה, המתפתים למראה עיניהם, הנה הטועים עקלקלות ואינם הולכים בישורת האמת.

על פי זה, מבואר ה'שפט אמרת' נפלאות את חזקון שקדקו חז"ל (ונדרין צא בפסקוק (שנות צו. א) "אד' ישיר כושא" ואומרת הגמרא, "שר' לא נאמר, אלא ישיר". בסוד השאלה עומדת ההבנה שישיר' פירושו שירה בלשון עתדי, ועל פסק זה נאמר בלשון עבר. ובבואר ה'שפט אמרת' על פי הרעיון דלעיל, שלתיבה ישיר" שמענות נופתת לבני ה'פעיל'. בני ישראל ומשה רבנו הפעילו את כל הבוראים כלם שיישרו את שירתה ה'. בכך שהם עזקו את דבר ההנוגה המתמדם, הם הולידו בפועל ויצא את שורת הבוראים כלם, ודוק והבן היבט.

ב' ברכז'ור (ב)

שבתי חיים

"הו' נבן כפרק מא", דהיינו, משלימות האמונה שהשיגו והגינו באמירת השירה – ב'או'.

יופי השיר – בסידור הטונים וצירופם יחד

ונלאים הדברים למתבונן, אין קוואמים ומקבילים מדינית השירה לצורת השיר ויפוי סידורו, שהרי שיר מורכב מהמשכיות של טונים, כאשר בכל טון שלעצמו אין בו את הערכות של השיר, ורק הzierוף של כל הטונים הנפרדים בהמשכיות אחת בוה אחר זה ובסדר רצוי, והוא הנזון לשיר את יופיו ואת ערכותו לאוני השומע. אפשר לומר שיר' הוא מלשון שורה, כמו שבשרה מוסדרים הדברים זה אחר זה בהמשכיות, בן הוא גם בשירה. ומכבנה השירה כך מהות עניינה שהיא הראה הכללית – למלعلا מהזמן המאוחרת את כל המאורעות הנפרדים למטרת האחת – כבוד השית', דהיינו לראות איך כל פרט הוא טבעת אחת בשורתה הנמשכת של ההנוגת השית' והשגתו מתחילה הבוראה ועד סופה, וכל פרט מהויה נדבך אחד בبنיות כבוד השית' היצא מהבראה כולה. וע"י הראה הכללית מתגלה יופי ושלמות הנגנתו ית'.

31 אין' איז' אלא לשון אמנה, בוחן, שמחת'

עפ"י היסוד האמור במדינת השירה, יתבאו רבי חז"ל על השירה, שאמרו: "אין' או אלא לשון אמנה", "אלא לשון בוחן" (שמור פרשה כג, ב, ד). מכין שבא במבוקש שלמעלה מהזמן שאין בעולם דבר שטר והוביל לסתור לרצין השית' והנוגן, וכל מה שבקורה מביא לבכבוד שמי', ואת הכל עשו השית' לטובינו, מילא החזקה האמונה בלבד בלבבות ביהוד השית' ושליטו. והחוצה מכך היתה שלימות הבוחן בו ית'. דהיינו, שהאדם רגוע ושליו תמיד, כי סומך לבב שלם על השית', מפני שהכל מכון ית' ואן מקרה, ואף את היסטורי, השית' הוא המביא אותו לעילו לטובינו.

וזו אמרו (שם) "ויאן או אלא שמחה", כי כל עוד מתקשה אדם בהבנת דרכי השית' ורואה בהם טירות, ואף גדרה לו שיש כוחות השליטים בכוראה כנגד רצון ה', רבה יצאלו המבוכה ועצובות שוריה בלבו. אך כאשר בני ישראל התרוממו למדינת השירה שלמעלה מוגבלות הזמן, וראו והכירו בבהירות ובכחיה שלימה שرك השית' הוא השולט, נפתחו להם כל הkowskiות והספייקות, או רואו מילאה השמה את כלם, שהרי אין שמחה כהורת הספיקות. נמצא, שלמעלה העליונות הללו זכו רך ע"י הכרת האחדות שלמעלה מהזמן שהשיגו בשירה המחבטה בא'ו'

בבסיס הדברים מונח רעיון עמוק. וובאו הדברים בעוזרת משל. אם יבוא מאן דהוא לאדם וידרשו ממנו ציוו מוחלט, מפני שהוא הבני שונא את הבית הנאה בו הוא מתגורר ולכן יש לציית לו, התשובה תהה שלילת. נכוו שבנית, אפילו תודה רבה שבנית, אך עכשו אני הבעל בית ואון לי כלfin חובת צוות. מайдן. אם יאמר לו שהוא מנaging האוזן, הוא המושל וועל פי ישיק דבר. מונן כי חיבטים לצוית לו. לאכורה, למוניג השינה אתך לא לבני ולבורה. כל עוד האמינו העולם למצוותה ומשפטיה. רק משוחחה היה מקומם לאמונת התורה ולהנוגת הצוית למצוותה ובצוויתו. רך משוחחה ההנוגה האלונית, הוכחה חובה קיום התורה והמצוות ממצות הבורא.

על פי רעיון זה, מיישב ה'שפט אמרת' מספר סוגיות ידועות. ראשית יובן, מודיע במצוות האמונה באלוות שנטלו במעמד הר סני, נאמר בתורה (שנות כ ב) "אנכי ה' אלהים אשר הוציאתי מארץ מצרים", ולא נכתב 'אשר בראותך', כאשר שאלו כל המפרשים. ברם, על פי האמור לעיל מובנים הדברים בבהירות. אם היה כתוב רק "אשר בראותך" לא היה בכאן נימוק מספק לצוית רך "אשר הוציאתי מארץ מצרים" היא סיבה משכנית לחובת הצוית והכינעה לקודשא בריך הוא.

תחת, חדור ה'שפט אמרת' לרוב הפנימי העמוק של הדברים. ההנוגה האלונית של העולם אינה הנוגה חיצונית, אלא גדרנית פנימית כלומר לא מודבר במנוגה. נגיד המונגה מבחן, אלא במנוגה המעניקה את הקויים ואת החיות לכל דבר וצם. אין עצמים ונבראים והקיימים מכוח עצם ומונוגרים מכוח האלונית. עצם הקויים העולמי כולם, שואב את החיות שלו מהאלונות באופן תמיידי ומוחלט. זו היא כירושה האמיתית של ההנוגה האלונית, כי הוש הקויים בעולם אין אלא ייש' אחד בלבד, היש האלוני, מעין החיות אחד הוא, השרש אחד והוא וממנו יונקים כל היצורים את קיומם וחירותם.

על פי דברים אלו, יבוואר כל עניינה של השירה. ואין הכוונה לשורת הים בלבד, אלא לכל השורות כולל. בזוהר הקדוש מובא וחל א'קג א' כי הבראים אומרים שירה. וכבר נכתב פרקי שירת כל הבראים למקטן ועד גדול. יש להבין, שירה זו, מה היא ומה פירושה הפנימי.

על מנת להבין את הענין, נדרש ה'שפט אמרת' על פי דרכו להסביר מובנה המילול של המילה, "שרה" מקורה מהתבנה "ישר' ושרה". אמרו לעיל, כי כל הנבראים כלם וכל המיצאות כולה שואבת את כוחה חייה וקיומה מהאלונות. דאי עקא, שהדברים נעלמים ומוכסם. הבורא ברא את העולם עם כל הгалל הגדול, הסתור הטבע המכתה את המקור השורי האלוני הנ'ל, לפיכך כאשר מצלחים לחדרן בקדע למעטה המלצתה, מוחחים באמות האלונית שמאחורי המיעטה השקרי ומיד

SINGING HIS PRAISE

This is the reason there are so many angels present on Shabbos, with every single Jew being escorted home by two angels. We greet them by singing שלום עליכם מלאכי השחתה — *peace upon you, O ministering angels*. We recite a long *Kedushah* during the Shacharis and Musaf prayers that alludes to the angels² and how we imitate their service. Just as their service involves singing, and colums of פוחדים (angels) — *and they all open their mouth ... in song and hymn* (berachos preceding Shema), we sing *zemiros*. We sing more during *tefillah* and with *zemiros* at the Shabbos table. The more we sing, the more we are connected to the angels who serve Hashem with song.

We can understand the secret of the angels' singing when we examine when the Jewish people sang. The Torah records two times when we sang. Both were immediately after being saved from life-threatening danger when we expressed our thanks to Hashem for continuing to maintain our lives in all situations. The first time (*Shemos* 15:1) was after we went through the Sea, thus fleeing from the Egyptians: *או ישר משה ובני ישראל: — then Moshe and the Children of Israel chose to sing*. The second time (*Bemidbar* 21:17) was when we were saved from an ambush: *או ישר ישראל אהת השירה — then Israel sang this song: Come up, O well, announce it!* There we thanked Hashem, both for saving us from the ambush and sustaining us with water. We see that when we came close to death and were given renewed life, the feeling of our life force from Hashem caused us to burst into song.

This feeling, knowing that the life force is constantly granted by Hashem, is the reason why the angels are constantly compelled to sing to Hashem. What we experienced on those two occasions, is felt by them in each moment of their existence — so they are always singing. The Jewish people in the desert were close to the level of angels, and this feeling of dependence on Hashem caused them to burst into song as well. On Shabbos we have an extra soul, a *neshamah yeseirah*. This gives us the same ability as the angels to feel how Hashem is constantly giving us our life energy.

35

THE SONG OF SHABBOS

Shabbos, the day of song, takes the universe back to בראשית, when the Heavens and the Earth were one.³ The *Tikkunei Zohar* explains that rearranging the letters of the word בראשית forms the words תאב שיר — *He desired song*. Hashem "desired," as it were, to hear the song of Creation. Why is Creation a time of song? Song is an expression of the feeling that Hashem is the sole source of life and existence, and corresponds to that feeling. On Shabbos, we on Earth strongly feel our extra *neshamah*, an additional feeling that life is from Hashem, and so we join forces with the angels to all sing together.

Singing and bowing on Shabbos are both an expression of the unity between Heaven and Earth because they are both an expression of the same feeling: Hashem is the sole source of life. When we feel this on the Earth, we join in bowing and singing with the

אמונה זו המתבטהת בשירה, שהיא פרי הכרת היראה הרכומה שיש בה הסרת כל מסק החוץ בפני הראי' הברורה בגדו וגובתו ית', היא היא סוד הנכח של קיום עם ישראל, "ויאמינו בה" — לפיכך זכו לירש את הארץ. אתה מזמין בשכר אמונה שהאמון אברם אבינו בה' ירש הארץ' והועה' ב' שנ' והאמון בה' ויחשבה לו צדקה וכו' מה כתיב בתاري', כי שמחתני, מי גרם לנו לשמחה זו אמונה שהאמינו אבותינו בעה' שכלו לילות בדעתם ואמונה בלבilot, וכתיב וצדיק באמונתו ייח' וכו' ואין הגלות עתידות להנאל אלא בשכר אמונה שנ' אתי מלובן כליה אתי מלובן טובאי תשורי מראש אמונה וגוי ואומר וארשתק לי באמונה, הא למדת שגדולה אמונה שהשכר אמונה שרתת עליהם שכינה ואמרו שירה שנ' ויאמינו בה' אז ישר משה' [תנומה בسلح, יו"ד].

הועה' ז' כלו לילות, שעוצם מציאותו של עזה' עניינו העלם והסתה ארו' ית', אבל המאמין נכנס הוא עלי אדמות בעולם אחר, "זונגה לפניו עולם חדש, כי אפשר לאדם בעזה' להיות כמלך לרגעים וליהנות מזיו הקדש. וכל תענויג עזה' ז' כאשר נגד עג' של דבוקות האדם ליווצר יתברך" [חזו"א, אמונה ובתחוון, ע' י"א].

ביציאת מצרים עשה הקב"ה חסד עם עמו ולמדם דעת לקרבתם אל האמונה בגלי שכינתו ית', באותות ומופתים, بما נזכה אנו לאור האמונה בעזה' ז' שהוא כלו לילות, וחושך יעתפנו!

גדיליהו

פרשׁת בשלח

33

אור

תוט' בסנהדרין (ט): מז'יל זכרי
חצ'ו' בגנויות פלון צי' הין יסלהן טומרייס

קדושך ר' נצ'ת, "רכז'יך (ו'צ'י' כ"ד) טט'
כנפ'יס ללח'ם וככל נפ' פוק' לומ'ר סי'ה' לח'ת
כ'וש' צ'צ'ת ימי בחול וכ'סמניט צ'צ'ת חומרים
כח'ו'ת נפ'י במקום ר'צ'ט' ע' לין לו' נו' נו' נו'
וכרכ'ב' מ'צ'יך נ'ס' ט' לי' עוד נ'ק' לח'ד
ב'רין צ'ט'ומר נפ' סי'ה' ס'ט'ומ'ר מ'ל'ב'ן ב'ל'רין
ז'מ'ו'ת צ'ט'ני', ע'ין ה'צ'ו'ה ב'ו'ה' צ'ט'ו'ה' נ'ל'ז'
ג'ל'ו'ה' צ'ט' צ'ט'ן, כי כ'מו' צ'ט'ב'ן מ'ג'ז'י' ח'ת
ב'ט'ו' מ'ן ב'ל'רין, כ'ן כ'ט'ו'ה' ס'ט' ע'ין ג'נ'כ'ה
ב'ל'ר' צ'ט' מ'ל'ז'ו'ת', נ'ג'נו'ת ז'ה' צ'ט'ב'ן צ'ט'
צ'ט'ב'ו'ה'ה, ו'ל'צ'ו'ה' נ'ל'ז'ו' נ'ל'ז'ו' ה'ל'ק'ו'ה' צ'ט'
כ'ל' ד'צ'ה, ו'ל'צ'ה' מ'ל'ז'ו' צ'ט'ב'ן צ'ט' כ'ל' נ'ג'ר'ה
ה'ל'ז'ר' מ'ר'ב' נ'פ' ב'ק'ב'ב', צ'ט'ב' נ'ג'ר'ה
מ'ת'ג'ל'ה' ב'כ'ז'ו' צ'ט' מ'ס' ו'ה'ל'ק'ו'ה' צ'ט'
ב'כ'ז'ו'ה'ה, ו'ל'פ' ב'ג'ל'ו'ה' צ'ו'ה' מ'מ'נו'ה' כ'ו'ה'
ה'ל'ז'ר' צ'ט' מ'ל'ז'ו'ה'ה, ו'ל'פ' ב'ת'פ'ל'ה' נ'ג'ו'ה'
ב'כ'ז'ו' צ'ט' מ'כ'ל' ב'כ'ז'ו'ה'ה, כ'מו' צ'ט' מ'ל'ז'ו'ה' צ'ט'
ב'ע'ז' ז' ז'ר'ה' ל'ק'ה'ל'ז'ו'ה' ו'ס'פ'רו'ה', צ'ט'ג'י'
מ'ו'ה'ז'ה' נ'ג'ז' צ'ט'ה'ה, ו'ל'ז'ו'ה' מ'ל'ז'ו'ה' נ'ג'ז' צ'ט'
ב'ת'פ'ל'ה'ה ד' צ'ט' ב'כ'ז'ו'ה'ה, כ'מו' צ'ט' מ'ל'ז'ו'ה' צ'ט'
ה'ל'ז'ר' צ'ט' ב'כ'ל' ב'כ'ז'ו'ה'ה, נ'ג'ה' מ'ה'ל'ז'ר' צ'ט'
צ'ט' צ'ט' א'ר'ב' ז' ו'ק'ז'ן צ'ט' מ'ס' "ל'נו'
ג'ל'ג'ה' נ'ה' נ'ו'צ'ה' נ'ג'ר'ה' צ'ט' מ'ס' "ל'נו'
כ'ל'ג'ה' צ'ט' ב'כ'ז'ו'ה'ה צ'ט' מ'ס' ו'ה'ל'ז'ר' צ'ט'
ב'כ'ז'ו'ה'ה, ו'ל'פ' ב'ג'ל'ו'ה' צ'ו'ה' מ'מ'נו'ה' כ'ו'ה'
ה'ל'ז'ר' צ'ט' מ'ל'ז'ו'ה'ה, ו'ל'פ' ב'ת'פ'ל'ה' נ'ג'ו'ה'
ב'כ'ז'ו' צ'ט' מ'כ'ל' ב'כ'ז'ו'ה'ה, כ'מו' צ'ט' מ'ל'ז'ו'ה' צ'ט'
ה'ל'ז'ר' צ'ט' ב'כ'ל' ב'כ'ז'ו'ה'ה, נ'ג'ה' מ'ה'ל'ז'ר' צ'ט'
צ'ט' צ'ט' א'ר'ב' ז' ו'ק'ז'ן צ'ט' מ'ס' "ל'נו'
ג'ל'ג'ה' נ'ה' נ'ו'צ'ה' נ'ג'ר'ה' צ'ט' מ'ס' "ל'נו'
כ'ל'ג'ה' צ'ט' ב'כ'ז'ו'ה'ה צ'ט' מ'ס' ו'ה'ל'ז'ר' צ'ט'
ב'כ'ז'ו'ה'ה, ו'ל'פ' ב'ג'ל'ו'ה' צ'ו'ה' מ'מ'נו'ה' כ'ו'ה'
ה'ל'ז'ר' צ'ט' מ'ל'ז'ו'ה'ה, ו'ל'פ' ב'ת'פ'ל'ה' נ'ג'ו'ה'
ב'כ'ז'ו' צ'ט' מ'כ'ל' ב'כ'ז'ו'ה'ה, כ'מו' צ'ט' מ'ל'ז'ו'ה' צ'ט'
ה'ל'ז'ר' צ'ט' ב'כ'ל' ב'כ'ז'ו'ה'ה, נ'ג'ה' מ'ה'ל'ז'ר' צ'ט'
צ'ט' צ'ט' א'ר'ב' ז' ו'ק'ז'ן צ'ט' מ'ס' "ל'נו'
ג'ל'ג'ה' נ'ה' נ'ו'צ'ה' נ'ג'ר'ה' צ'ט' מ'ס' "ל'נו'

heavenly legion that constantly feels it and is always singing and bowing. In the End of Days, the Heavens and Earth will be locked together forever, both of them always feeling Hashem's life force. This is what King David meant in *Tehillim* (66:4): כל הארץ ישתחוו — all the earth will bow to You and sing to You; bowing and singing go hand in hand.

114 GOLDEN APPLES — *Shemos*

37 FROM RECOGNITION TO SPONTANEOUS SONG: THE INSPIRATION TO SING PRAISES

While *emunah* and the *mesorah* of the *avos* formed the foundation from which the *shirah* arose, the simplest understanding of the event is that Hashem saved the nation through a great, open miracle. Thus, the people were inspired to sing His praises. Rashi notices that in the words *az yashir*, there is a grammatical anomaly that teaches a lesson. The *Sifsei Chachamim* explains that *az*, which means "then," portrays something that happened in the past, whereas *yashir*, which is in the future tense, literally means "will sing."

Rashi explains that it was after the people saw the miracle that the desire to sing *shirah* entered their hearts. Their realization of Hashem's salvation was in the past, albeit only a few moments, and the *shirah* was in the future, albeit the imminent future. By stating *az yashir*, the Torah focuses on this infinitesimally brief moment between thought and action. To understand why, let us look more closely at the nature of *shirah* as a form of praise to Hashem:

Tanach records very few times that the Jewish people sang a *shirah* to Hashem. What differentiates this rare entity that we call *shirah* from "regular" *shevach* — the praises any Jew can say in his *tefillos*?

The answer is that *shevach* comes from an intellectual awareness of the virtuous, praiseworthy traits of a person, event, or set of circumstances. Similarly, just like everything born of the intellect, *shevach* has limitations. The extent to which we should praise something is restricted both by how worthy it is and also by the degree to which we can genuinely appreciate its value. Thus, we can praise a mathematical genius, but since we don't actually understand his work, our praise would fall far short of the reality.

38 *Shirah* comes from a different place within us. There are times when a person reads or hears an idea that awakens something within them. His feelings are stirred, and his heart is aroused to sing. When this happens, the experience serves as a springboard, and a surge of inspiration launches him toward something entirely new.

The paradigm for *shevach* is the praise we say to Hashem when we bring *bikkurim*. It is a straightforward, factual recital of everything Hashem has done for us. When we say *shirah*, however, we do not limit ourselves to facts. Instead, we experience an overflow of emotion that simultaneously encapsulates the past, present, and future. We feel, in essence, "It is You, Hashem, and it's always been You, and it will always be You."

This is what Rashi is telling us when he writes: "When they saw the miracle, the desire entered their heart to sing *shirah*.¹⁰ At that moment, their hearts overflowed, and they burst into a song that transcended this singular event, grasping a truth infinitely more awesome than what their eyes had witnessed."

והנראה עוד בזה, וגם לבאר כוונת אמרם ז"ל (שוחר טוב וקלים ד) ויאמרו לאמר, לאמר לו דורות, בהקדים הנראה מדברי חז"ל אשר כל תכלית קריית ים סוף היא האמונה, שבזכות האמונה זכו לкриית ים סוף, וממנה זכו לאמונה ביתר שאות וביתר עוז, כדיאתה במדרש (שיר ג, ה) על הכתוב (שיד השרים ה, ח) תשורי מראש אמונה, לא זכו ישראל לומר שירה על הים אלא בזכות האמונה, רבי שמעון בר אבא אמר בשכיל האמונה שהאמון אברם להקב"ה, שנאמר (בראשית ט, ז) והאמין בה, ממנה זכו ישראל לומר שירה על הים, ומבראש שם במדרש כי היא האמונה שישראל נוחלין בה, ועליה הכתוב אומר (חבקוק ב, ד) וצדיק באמנותו ייחן.

וחמכוון בכל זה הוא, שיקיר תכלית קריית ים סוף הוא ללימוד סתום מן המפורש, הינו שמהנס הונגהה של קריית הים, שאז היהת התגלחת ההשגהה, עד של כל אחד ואחד היה מראה באצבעו ואמר זה אל ואנוהו (שם ט), מזה נלמד ונקנה אמונה שלימה, לירע ולהאמין ש תמיד ובכל אט חברה י"ה משגיה על הכל, והוא לבודו עשה ועשה ועשה לבב המעשים, כמו שהזכירנו מכבר דברי הרוח"ק הרבי ר' אלטמן ז"ל (ליקוטי שושנה ד"ה הפרק על הכתוב י"ד, ט) ובני ישראל הילכו ביבשה בתוך הים, שלאחר שעברו את הים השיגו שגמי כאשר נמצאים ביבשה, במקום השקט ובטה, זה כמו שעורבים בתוך הים, כי תמיד נמצאים ביד', והכל הוא בהשגהו הפרטיה.

40
ובוח פירש הפסוקים, "ויאמינו בה' ובמשה עבדו – איז ישיר, ר'ל תיכף כאשר השיגו האמונה בלבד, אז כבר שר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה", כי האמונה וההתקפה בלב היא עיקר השירה לה, ויאמרו, ר'ל מה שאמרו בפה, זה הוא רק לאמר לאחרים, שוגם הם ישיגו אמונה בה.

וזהו פ"י המדרש לאמור לו דורות, הינו שלא רק עתה בשעת הנס, אלא גם כל הדורות הבאים. ישבו אמונה שלימה מקריית ים סוף, ויתנו תמק Shir ושבח לשמו על ניסיו שככל יום עמנו ועל נפלאותיו שככל עת, מתוך הכרה שככל צעד וועל עשה בהשגהו ית.

לכן נאמר איז ישיר, בלשון עתיד, כי אין זו שירה לשעה בלבד, אלא שיבקה הקיימת לו דורות עולם, כי מכוחה ישיגו ישראל אמונה בהשגהה פרטיה ישורו להשיה תמיד על חסדו עמהם.

זה ניל הענין שיש בשירה הפסק פרשה בכל פסוק ובכל שורה, כפי שכתב בשפט אמת (פרשה ז ו ח"ז) שהוא על דרך אמרם ז"ל (ספרא ויקרא א) מה הינו פסוקות ממשות ליתן רוח להתבונן בין פרשה לפרשא, ככה יש בשירה

פסק בין כל דברו ודברו כדי להתבונן בכל דברו, ונראה לענ"ד המכונן, מיל דברו בשירה ציריך האדם להתבונן ולראות השגהה פרטית בכל עניין, להודות להקב"ה על כל פרט ופרט.

41
בשחתת חתן וכלה ביראי על דרך זה ענין מה שאמרו חז"ל (ירושלמי ביכורים ג, ג) הנושא אשה מוחלין לו כל עוננותיו, הינו כי כמו שככל שישראל ישנו זמנים שכמה יכולם להראות השגהה ית' באצבע, כדוגמת ראיית ים סוף, ומהם שואבים אמונה לכל העתים ולכל המינים, אשר על זוגים למחילה עוננות, כן יש בחיה כל אדם בפרטיות זמנים ומצבים שכמה כהה להתגלות ההשגהה, כדוגמת זיווגו של אדם שהוא קריית י"ל (סוטה), שאז רואה השגחתו ית' בಗלי, וציריך להמשיך ולשאוב אמונה והתערורות זה לכל ימי חיין.

When a person is physically unwell, writes the Chareidim (*Mitzvah* 73), then he takes medicine. Often, the medicines come with side effects that bring discomfort or pain, but there are also natural remedies, herbs or grasses, and they bring healing without any negative side effects.

Similarly, he continues, when it comes to the illnesses of the soul caused by sin. Some *aveiros* require *sigufim* and *taaneisim*, afflictions and fasting, to be cleansed, while others can be healed naturally — how? The Chareidim brings a list of *segulos*, various practices that can purify and cleanse a person without causing him physical pain or anguish.

One of those *segulos* is for one to recite *Shiras HaYam* with *simchah* and enthusiasm, feeling as if he himself had just experienced the *neis* at the Yam Suf!

The Midrash (*Yalkut Shimonis* 254) understands the words וַיַּעֲשֵׂה מֹשֶׁה, *Moshe led the people* (*Shemos* 15:22), as a reference to the

fact that Moshe Rabbeinu led the people away from their aveiros, bringing them to *teshuva*.

The *shirah* of *Az Yashir* is eternal. **אָז יִשְׁירָ מֹשֶׁה וּבָנֵי יִשְׂרָאֵל** *And Moshe and the Bnei Yisrael sang this song to Hashem and they spoke, saying* (ibid. v. 1). The extra word לְאמֹר, *saying*, is understood by the *Zohar Hakadosh* to mean “to allow others to sing.” The pathways opened then are accessible to every *Yid*, at every time. “They said,” and that allows us to say.

Anyone who experiences a *neis* and sings *shirah*, says the Midrash, expressing their thanks in song, will similarly experience *mechilah* and be cleansed, tapping into the *koach* generated then. This is what the Chareidim is basing himself on — singing *shirah* heals a person from his *aveiros* without any effects, because the wonders that happened by the Yam Suf live on.

Shidduchim don't always go easy. *Parnassah* doesn't always go easy. Chazal tell us that they are indeed difficult — as difficult as the splitting of the sea (*Sotah* 2a, *Pesachim* 118a). Why is this *mashal* necessary? Why must we know that it is difficult? The reason, says the Rashbam, is so that a person should know to invest time and effort in davening accordingly.

But on the day we read about this *neis* of Krias Yam Suf, then we can certainly daven for help in those areas which are compared to it! The Beis Avraham of Slonim would tell those waiting to find their zivugim to recite the entire *Sefer Tehillim* on Shabbos Shirah!

جاءت ۶۰۰۰۰۰

ובספחה"ק ישמה משה
היא השירה,
כלב הוא עצם השבחה,
שהשירה האמיתית היא
אני אלא פירוט השיר

שבת פרשׁת בשׁלח נקראת בפי כל ישראל. "שבת שׁירה", כי בה קוראים
רבה את שירת הים.

זהו וdae שעניינו שירה זו איננו נגמר בקריאתה בתוך הפרשה בלבד, אלא הוא
זמן מיוחד להתחזק ולהתגבר בעקבות הנפלה והנעה של שירה לברא עולם.

יודעים אנו שדוד המלך ע"ה היה עוסק בכל לילה בשירות ותשבחות, וכותב את ספר תהילים הנפלא שבו כל ברוח הקודש כל מיני שירות זמירות ותשבחות שיר בעולם.

אך באמות מועל על כל אחד מאתנו לשורר את אותן שירותות, וכמו שאומרים י' שמתת כל חי: "שכן חותבת כל היצורים לפניו האלקינו... להוות להלן שלב מה פאר לרום מהדר לבך לעלה ולקלס - על כל דברי שירותות ותשבות דוד בן יש", הרי שכל אדם חייב לשיר את שירו לפני בורא עולם, על החסדים הרבה גפלאים שמקבל בכל יום ובכל רגע.

והנה אנו מודמים לעצמנו, שאם היינו אנו בין יין וצאי מצרים, אחרי מאות שנים אל גלות נוראה ומפרכת, וಗאלנו הקב"ה בכלאו ניסים גלויים ונפלאים, ולבשוfur רעה רודף אחרינו בשצוף קצף להרווג אותו על עוללינו וטפנו, וברגע אחרון הים נורא, העוצר בעידינו, נקרע והפך ליבשה! אם היינו אנו מהஹליס מן הים - ודאי שהיינו אומרים שירה, ואך עושים זאת בהתלהבות עצומה! ובודאי שכן הוא.

עתה הבה ונראה מה לימדונו חז"ל (פסחים קיה ע"א): **"קשה מזונתו של אדם קרייתם סוף, דכתיב (תהלים קל) 'נותן לחם לכלبشر', וסמיך ליה 'לגורם סוף גזירים'"**.

משרים לנו לא מזונות וגם לא ביגוד, לנו ולבני ביתנו - הרי זו קריית ים סוף
מש! וגם על כך צריך להתמלא בהתלהבות של שירה.

הנה אדם בעל לבב, כשהתפנה, והרגיש איך שהקב"ה רופא כלبشر ועושה ללאי פלאות, אין לו שום מחלת ב"ה, ואין מה שיעוצר את הפסולות בתוך הגוף הרעיל את האדם ולגרום לו למות תיכף, אלא מותנקה הוא בקלות, בהחסד רבוחמים - הרי באוטם הרוגעים עבר את קריית ים סוף, וא"כ עליו לומר את רכוב "אשר יציר" בחתולכובות על הנודהה לה'ב"ה

עלינו להתרגל בעבודה נפלאה זו, לפתח את עינינו ולבנו, ולהצטרכ לשירת עולם המודה ליוצרנו ובוראו,ומי שעושה כן עליו אמרו חז"ל (סנהדרין צא ע"א): "אמך

יהושע בן לוי: כל האומר שירה בעולם זהה, זוכה ואומרה לעולם הבא, שנאמר
שרי יושבי ביתך עד יהלוך סלה".

וכן דרישו חז"ל בפרשנותו: "אמר רבי מאיר: מני לתחיית המתים מן התורה? אמר ר' איז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה", ש"ר לא אמר, אלא אמר ר' ייר' [בלשון עתיד], מכאן לתחיית המתים מן התורה". הינו, מי שיר את שירת

וכבר כתבו בעלי העבודה הקדמוניים בסדר תפילת הבוקר, שירתם הים צרך וمرة מילה במילה, בנעם ובטעם ובכוננה גדולה - כאילו הוא עצמו עבר בים קב"ה החילו כמו שהציל את ישראל בעברם נם, והוא שלימות גדולה לנפש.
הפרק על כל יונונתיו זוכה לאומרנו לעתיד לבוא בב"א.